

BIBLIJA

TRINAESTI TJEDAN ČITANJA

VELJAČA 2017.	STARI ZAVJET	NOVI ZAVJET
59. dan čitanja, ponedjeljak, 20. veljače	Pnz 1-2	Mk 15, 21-39
60. dan čitanja, utorak, 21. veljače	Pnz 3,1-4,43	Mk 15, 40-16,8
61. dan čitanja, srijeda, 22. veljače	Pnz 4,44-7,16	Mk 16,9-20
62. dan čitanja, četvrtak, 23. veljače	Pnz 7,17-10,22	Lk 1, 1-25
63. dan čitanja, petak, 24. veljače	Pnz 11-13	Lk 1, 26-56

Stari zavjet

Ponovljeni zakon

Ponovljeni zakon

S pravom se posljednja, peta knjiga Mojsijeva petoknjižja naziva »Knjigom sjećanja«. U njoj se nalaze brojna ponavljanja tekstova iz prethodnih knjiga, posebice Izlaska i Levitskog zakonika. U svom današnjem obliku nastala je u 7. st. pr. Kr., a predstavljala je temelj za veliku duhovnu reformu pod vodstvom kralja Jošije 621. g. Zamišljena je kao veliki govor koji Mojsije drži narodu prije ulaska u obećanu zemlju: *»Ovo su riječi što ih je Mojsije upravio svemu Izraelu s onu stranu Jordana - u pustinji, u Arabi... Bilo je to godine četrdeset, prvog dana mjeseca jedanaestoga, kad Mojsije reče Izraelcima sve što mu je Jahve za njih naređivao«* (Pnz 1, 1-3). Cilj knjige je jasan: prije nego će, nakon četrdeset godina lutanja, zaposjesti obećanu zemlju, narod se treba sjetiti svih velikih djela što ih je Jahve učinio za njegovu slobodu. Ne smije zaboraviti savez koji je Jahve s njim sklopio i zapovijedi koje mu je tom prilikom dao. Kao što se kroz četrdeset godina kroz pustinju oslobađao utjecaja egipatskih poganskih bogova, tako isto će u Kanaanu na nj vrebati poganska božanstva kojih se mora čuvati.

Iskustvo pustinje

Ponovljeni zakon želi da se u sjećanje naroda duboko ureže iskustvo pustinje. Tamo je narod morao shvatiti kako je duboki smisao njegova oslobođenja iz Egipta da bude Jahvina svojina i u tom smislu putujući narod koji se neće vezati ni za kakvu zemlju, vlast, bogatstvo i silu, već živjeti od uspomene na velika Božja djela i nade potpunog zajedništva s Bogom. To će biti tema brojnih proroka i mnogih psalama. Govoreći o Izraelu kao Jahvinoj nevjernoj zaručnici koju Bog želi promijeniti, prorok Hošea ima pred očima to iskustvo pustinje kad kaže: *»Stoga ću je, evo primamiti, odvesti je u pustinju i njenu progovoriti srcu... Ondje će mi odgovarat ona kao u dane svoje mladosti, kao u vrijeme kada je izišla iz Egipta«* (Hoš 2, 16-17). Slično i psalmist, prije nego će početi nabrajati kako je sve narod kušao Boga u pustinji, naglašava da o tome piše zato, *»da sazna budući naraštaj, i sinovi koji će se roditi da djeci svojoj kazuju da u Boga ufanje svoje stave i ne zaborave djela Božjih, već da vrše zapovijedi njegove, kako ne bi bili, kao oci njihovi, naraštaj buntovan, prkosan - naraštaj srcem nestalan i duhom Bogu nevjeran«* (Ps 78, 6-8).

13. tjedan, 59. dan čitanja, ponedjeljak, 20. veljače 2017.

Pnz 1-2
Mk 15, 21-39

Robovi i stranci u Egiptu

Ponovljeni zakon ima jako naglašenu socijalnu dimenziju. Narod Božji je tu prikazan kao društvo pravednih odnosa u kojemu ne smije biti siromaha (Pnz 15, 4), a stranci će biti zaštićeni. Sve je to potkrijepljeno stalnim podsjećanjem Izraela da je sam bio rob (5,15; 15,15; 16,12; 24,18) i stranac (10,19-24; 24,14), ali ga je Jahve oslobodio robovanja i darovao mu zemlju u kojoj neće više biti stranac. Izrael to ne smije zaboraviti, već to mora biti modelom i njegova ponašanja prema takvima: *»Ne izvrći pravice došljaku ni siroti, i ne uzimaj u zalog haljine udovici. Sjećaj se da si bio rob u Egiptu, i da te odande izbavio Jahve, Bog tvoj; zato ti nalažem da ovu zapovijed vršiš«* (24, 17 sl.). To sjećanje (anamneza) Izraela na svoju prošlost, koja je obilježena Jahvinim dobročinstvima, jest srce teologije Ponovljenog zakona. U vrijeme Jošijine reforme, ali i u svako drugo vrijeme narod mora nalaziti nadahnuće u velikoj ljubavi koju je Bog iskazao svome narodu i iz tog nadahnuća crpiti snagu za pravilan odnos prema svima koji prolaze kroz slično iskustvo kao što ga je Izrael imao u Egiptu.

Temelj socijalne pravde

Temelj socijalne osjetljivosti i pravednosti u Izraelu jest Jahvina riječ: *»Zemlja se ne smije prodati potpuno, jer zemlja pripada meni, dok ste vi samo stranci i gosti kod mene«* (Lev 25, 23). Na to su Izraelce podsjećali različiti propisi. Kao što je subota (šabat) dan odmora od svakog posla, tako se i svake sedme godine zemlja mora odmarati, ne smije se obrađivati. Ono što rodi na neobrađenoj zemlji pripada siromahu i strancu. Svake sedme godine moraju biti oslobođeni svi oni koji su zato što nisu mogli podmiriti duga završili u ropstvu. Šest godina su kao robovi trebali podmirivati svoj dug, a sedme godine su morali biti oslobođeni (Lev 21,2-6). Svake jubilejske, to jest pedesete godine, morala je biti vraćena zemlja vlasniku koji ju je iz nevolje prodao ili mu je na bilo koji način bila otuđena (25,8-12). Time je spriječeno stvaranje veleposjednika na račun malih seljaka. Ti izvrsni socijalni propisi nisu se nažalost u Izraelu mogli dalje održati kad je zemlja bila gusto naseljena i kad ju je trebalo intenzivno obrađivati da bi mogla prehraniti svoje žitelje.

Ponovljeni zakon

I. VELIKA JAHVINA DJELA

I. VELIKA JAHVINA DJELA

Uvod

1 Ovo su riječi što ih je Mojsije upravio svemu Izraelu s onu stranu Jordana - u pustinji, u Arabi nasuprot Sufu, između Parana i Tofela, Labana, Hazerota i Di Zahaba - ²od Horeba do Kadeš Barnee, Seirskom gorom, jedanaest dana hoda. ³Bilo je to godine četrdesete, prvog dana mjeseca jedanaestoga, kad Mojsije reče Izraelcima sve što mu je Jahve za njih naređivao. ⁴Pošto je porazio amorejskoga kralja Sihona, koji je živio u Hešbonu, i bašanskoga kralja Oga, koji je živio u Aštarotu i Edreju, ⁵dakle s onu stranu Jordana, u zemlji moapskoj, poče Mojsije razlagati ovaj Zakon. Govoraše on:

Božja zapovijed i Božje obećanje

⁶"Jahve, Bog naš, reče nam na Horebu: 'Dosta ste boravili na ovome brdu. ⁷Krenite na put! Idite u gorski kraj Amorejaca i svih njihovih susjeda, u Arabu, u Gorje, u Šefelu i u Negeb, na morsku obalu, u zemlju kanaansku i u Libanon, sve do Velike rijeke, rijeke Eufrata. ⁸Eto, pred vas stavljam ovu zemlju. Idite, dakle, i zauzmite zemlju za koju se Jahve zakle ocima vašim, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je dati njima i njihovu potomstvu poslije njih.'

Uređenje zajednice

⁹Tada sam vam rekao: 'Ne mogu vas voditi sam. ¹⁰Jahve, Bog vaš, toliko vas je razmnožio da vas danas ima kao zvijezda na nebu. ¹¹Neka vas Jahve, Bog vaših otaca, umnoži još tisuću puta! Neka vas blagoslivlja kako vam je obećao! ¹²Ali kako bih ja sam mogao nositi vaš teret, vaše breme i vaše sporove? ¹³Izaberite stoga iz svojih plemena ljude pametne,iskusne i ugledne da vam ih postavim za poglavare.' ¹⁴Vi ste mi odgovorili: 'Dobro je što predlažeš.' ¹⁵Zato sam uzeo prvake iz vaših plemena, ljude pametne i

ugledne, te ih postavio za poglavare: tisućnike, stotnike, pedesetnike, desetnike i vaše plemenske nadglednike. ¹⁶U to isto vrijeme naložio sam i vašim sucima: 'Saslušajte svoju braću; sudite pravedno između čovjeka i njegova brata ili pridošlice. ¹⁷U suđenju nemojte biti pristrani; saslušavajte maloga kao i velikoga. Ne bojte se nikoga! Tâ sud je Božji! Ako vam koji slučaj bude pretežak, iznesite ga meni, da ga ja razvidim.' ¹⁸Tako sam vam onda naložio sve što vam je činiti.

Nevjera u Kadešu

¹⁹Krenusmo iz Horeba i, na putu u gorske krajeve Amorejaca, kako nam je naredio Jahve, Bog naš, prijeđosmo svu onu veliku i strašnu pustinju koju ste vidjeli. Stigosmo u Kadeš Barneu. ²⁰Tada vam rekoh: 'Došli ste u gorski kraj Amorejaca, koji nam Jahve, Bog naš, daje. ²¹Eto, Jahve, Bog tvoj, stavio je preda te tu zemlju. Ustaj! Zaposjedni je, kako ti je rekao Jahve, Bog otaca tvojih. Ne boj se! Ne strahuj!' ²²Svi ste onda došli k meni i rekli: 'Pošaljimo pred sobom ljude da izvide zemlju i jave nam o putu kojim ćemo ići i o gradovima u koje ćemo doći.' ²³Svidje mi se što rekoste. Zato uzeh dvanaest ljudi između vas, po jednoga iz svakog plemena. ²⁴Krenuli su na pogorje, stigli do Eškolske doline te izvidjeli kraj. ²⁵I nabraše plodova one zemlje, donesoše ih k nama i javiše: 'Zemlja koju nam daje Jahve, Bog naš, dobra je.' ²⁶Ali vi niste htjeli onamo; pobunili ste se protiv naredbe Jahve, Boga svoga. ²⁷Rogoborili ste u svojim šatorima i govorili: 'U svojoj mržnji na nas Jahve nas je izveo iz zemlje egipatske da nas preda u ruke Amorejaca, kako bi nas posve uništili. ²⁸Kamo da idemo? Naša su braća ubila u nama srčanost kad rekoše: Narod je i veći i jači nego mi; gradovi su veliki, i zidine im sežu do nebesa. A vidjeli smo ondje i Anakovce.' ²⁹'Ne bojte se!' - rekoh vam. - 'Ne plašite ih se! ³⁰Jahve, Bog vaš, koji ide pred vama, borit će se za vas kako je to učinio na

Ponovljeni zakon

I. VELIKA JAHVINA DJELA

vaše oči u Egiptu.' ³¹A vidio si, uostalom, i u pustinji, gdje te Jahve, Bog tvoj, cijeloga puta što ste ga prevalili dok ste stigli do ovoga mjesta, nosio kao što čovjek nosi svoga sinčića. ³²Ali, unatoč tome, vi niste imali pouzdanja u Jahvu, Boga svoga, ³³u onoga koji je na putu išao pred vama da vam potraži mjesto za taborovanje - u ognju obnoć da vam osvijetli put kojim ćete ići, a obdan u oblaku. ³⁴Jahve ču graju vašu i zakle se u svojoj srdžbi: ³⁵'Ni jedan jedini od ovih ljudi, od ovoga opakog naraštaja, neće vidjeti ove dobre zemlje za koju sam se zakleo da ću je dati vašim ocima. ³⁶Izuzimam Kaleba, sina Jefuneova. On će je vidjeti; njemu i njegovim potomcima dat ću zemlju kojom je išao, jer je vjerno slijedio Jahvu.'

³⁷Zbog vas se Jahve i na mene razljutio te mi rekao: 'Ni ti onamo nećeš ući. ³⁸Ući će onamo Jošua, sin Nunov, koji te služi. Njega ti osokoli, jer će on uvesti Izraela u posjed. ³⁹A i vaši mališani, o kojima rekoste da će postati roblje, sinovi vaši koji još ne znaju razlikovati dobro i zlo, oni će u nju ući; njima ću je u posjed dati. ⁴⁰A vi se okrenite i zaputite u pustinju, prema Crvenome moru!'

⁴¹Vi ste mi tada odgovorili riječima: 'Sagriješili smo protiv Jahve. Poći ćemo gore i boriti se kako nam je Jahve, Bog naš, zapovjedio.' Svaki od vas dohvati svoje oružje i nepromišljeno pođe gore u brda.

⁴²Onda mi Jahve reče: 'Kaži im: Ne idite gore i ne stupajte u borbu da vas ne poraze vaši neprijatelji jer ja nisam među vama.'

⁴³Tako sam vam i govorio, ali niste poslušali. Oprli ste se zapovijedi Jahvinoj i, puni drskosti, krenuli u brda. ⁴⁴Ali Amorejci, koji žive u onome gorju, udariše na vas, pognaše vas, za vama se natisnuše kao pčele te su vas tukli od Seira do Horne. ⁴⁵Vrativši se, plakali ste pred Jahvom, ali Jahve nije slušao vašega jauka niti je okrenuo svoga uha k vama. ⁴⁶U Kadešu vam valjade ostati dugo vremena, onoliko koliko ste već ostali.

Putovanje kroz područje s onu stranu Jordana

2 Onda se okrenusmo i pođosmo u pustinju prema Crvenome moru, kako mi je Jahve naredio. Dugo smo se vrtjeli oko gore Seira. ²I reče mi Jahve: ³'Dosta ste se vrtjeli oko ovoga brda. Okrenite prema sjeveru!' ⁴I narodu naloži ovako: 'Sad ćete proći preko područja svoje braće, potomaka Ezavovih, koji žive u Seiru. Oni se vas boje, ali vi dobro pripazite; ⁵s njima ne zamećite boja jer vam neću dati ni stope njihove zemlje: goru Seir predao sam Ezavu u vlasništvo. ⁶Hranu od njih kupujte za novac da imate što jesti; i vodu za piće kupujte od njih za novac.' ⁷Ta Jahve te, Bog tvoj, blagoslovio u svim djelima tvojih ruku; on je bdio nad tvojim putovanjem onom velikom pustinjom; ovih četrdeset godina Jahve, Bog tvoj, bijaše s tobom i ništa ti nije nedostajalo.

⁸Tako smo svoju braću, potomke Ezavove što žive u Seiru, zaobišli putem što vodi u Arabu, Elat i Esjon Geber, a onda udarismo prema Moapskoj pustinji. ⁹Tada mi zapovjedi Jahve: 'Nemoj uznemirivati Moapce niti s njima zameći boja, jer ništa od njihove zemlje neću dati u tvoje vlasništvo: Lotovim sinovima predao sam Ar u posjed.' ¹⁰Prije su ondje živjeli Emijci. Bio je to moćan narod i brojnan; krupna stasa kao i Anakovci. ¹¹Poput Anakovaca, i njih smatraju Refaimcima, ali ih Moapci nazivaju Emijcima. ¹²Isto su tako u Seiru živjeli prije Horijci, ali su ih Ezavovi potomci iz vlastili, istrijebili ih i naselili se na njihovo, kako je, uostalom, učinio Izrael sa zemljom - baštinom svojom - koju mu je Jahve predao. ¹³A sada ustanite i prijeđite preko potoka Zereda!'

I prijeđosmo potok Zered. ¹⁴Vrijeme što smo išli od Kadeš Barnee pa dok smo prešli preko potoka Zereda iznosilo je trideset i osam godina - sve dok nije izumro iz tabora sav onaj naraštaj ljudi sposobnih za borbu, kako im se Jahve i zakleo. ¹⁵I zbilja! Ruka Jahvina bila je protiv njih: istrebljivala ih je isred tabora dok ih

Ponovljeni zakon

I. VELIKA JAHVINA DJELA

nije nestalo.

¹⁶I tako, kad je smrt istrijebila iz naroda sve ljude sposobne za borbu, ¹⁷reče mi Jahve:

¹⁸'Danas prelaziš moapsku zemlju Ar. ¹⁹A onda ćeš se približiti Amoncima. Nemoj ih uznemirivati niti s njima zameći boja. Ništa, naime, od zemlje Amonaca neću ustupiti tebi u vlasništvo jer sam je već predao u posjed Lotovim potomcima.' ²⁰I nju smatraju refaimskom zemljom. U njoj su prije živjeli Refaimci, koje Amonci zovu Zamzumijcima.

²¹Bio je to narod moćan i brojna; krupna stasa kao i Anakovci. No Jahve ih uništi pred Amoncima - koji ih izvlastiše i naseliše se na njihovo, ²²kako je, uostalom, učinio i potomcima Ezavovim, koji su nastanjeni u Seiru, kad je pred njima uništio Horijce, koje su oni otjerali s posjeda i do danas žive na njihovim mjestima. ²³I Avijce, koji su živjeli po zaseocima sve do Gaze, istrijebiše Kaftorci koji su došli iz Kaftora te se naseliše na njihovo mjesto. ²⁴'Ustajte! Na put krenite i prijeđite preko potoka Arnona. U ruke ti, eto, predajem Amorejca Sihona, kralja hešbonskoga, i njegovu zemlju. Počni s osvajanjem; izazovi ga na boj! ²⁵Od danas počinjem ugoniti strah i trepet pred tobom u narode koji su pod svim nebesima, tako da će strepiti i tresti se pred tobom kad god čuju glas o tebi.'

Pobjeda nad Sihonom i Ogom

²⁶Tada sam iz pustinje Kedmot uputio glasnike kralju hešbonskom Sihonu s miroljubivim riječima: ²⁷'Pusti da prođem preko tvoje zemlje. Samo ću proći putem, ne skrećući ni desno ni lijevo. ²⁸Hranu mi prodavaj za novac da mogu jesti; i vodu za piće davaj mi za novac. Pusti me samo da pješice prođem, ²⁹da prijeđem preko Jordana u zemlju koju nam daje Jahve, Bog naš - kao što su mi dopustili potomci Ezavovi, nastanjeni u Seiru, i Moapci, što žive u Aru.'

³⁰Ali hešbonski kralj Sihon ne htjede nas pustiti preko svoga; jer Jahve, Bog tvoj, duh

mu zaslijepi a srce otvrdnu, da ga preda u tvoje šake, gdje je i danas. ³¹Tada mi reče Jahve: 'Eto sam počeo da ti izručujem Sihona i njegovu zemlju. Počni osvajanje da mu zemljom zagospodariš.'

³²Kod Jahasa presrete nas Sihon. ³³Navali on i sav njegov narod. Ali Jahve, Bog naš, predade nam ga, tako da potukosmo njega, njegove sinove i sav njegov narod. ³⁴Tada osvojismo sve njegove gradove i prokletstvom udarismo sve gradove s ljudima, ženama i djecom, ništa ne štedeći, ³⁵izuzev stoke, koju uzemosmo kao plijen, skupa s plijenom iz gradova što smo ih osvojili. ³⁶Od Aroera, koji se nalazi na obali potoka Arnona, i od grada koji je u njegovoj dolini pa do Gileada nije bilo grada koji bi nam odolio: sve nam ih je Jahve, Bog naš, predao. ³⁷Jedino se nisi primicao zemlji Amonaca, kraju uz potok Jabok, i gradovima u pogorju, kako je Jahve, Bog naš, odredio.

Evandjelje po Marku

V. ISUSOVA MUKA I USKRSNUĆE

Raspeće

I izvedu ga da ga razapnu. ²¹I prisile nekog prolaznika koji je dolazio s polja, Šimuna Cirenca, oca Aleksandrova i Rufova, da mu ponese križ.

²²I dovuku ga na mjesto Golgotu, što znači Lubanjsko mjesto. ²³I nuđahu mu piti namirisana vina, ali on ne uze. ²⁴Kad ga razapeše, razdijele među se haljine njegove bacivši za njih kocku - što će tko uzeti. ²⁵A bijaše treća ura kad ga razapeše. ²⁶Bijaše napisan i natpis o njegovoj krivici: »Kralj židovski.« ²⁷A zajedno s njime razapnu i dva razbojnika, jednoga njemu zdesna, drugoga slijeva.

²⁹Prolaznici su ga pogrđivali mašući glavama: »Ej, ti, koji razvaljuješ Hram i sagradiš ga za tri dana, ³⁰spasi sam sebe, siđi s križa!« ³¹Slično i glavari svećenički s pismoznancima rugajući se govorahu jedni drugima: »Druge je spasio, sebe ne može spasiti! ³²Krist, kralj Izraelov! Neka sad siđe s križa da vidimo i povjerujemo!« Vrijeđahu ga i oni koji bijahu s njim raspeti.

Isusova smrt

³³A o šestoj uri tama nastaje po svojoj zemlji - sve do ure devete. ³⁴O devetoj uri povika Isus iza glasa: »Eloi, Eloi lama sabahtani?« To znači: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« ³⁵Neki od nazočnih čuvši to govorahu: »Gle, Iliju zove.« ³⁶A jedan otrča, natopi spužvu octom, natakne na trsku i pruži mu piti govoreći: »Pustite da vidimo hoće li doći Ilija da ga skine.«

³⁷A Isus zavapi jakim glasom i izdahnu.

³⁸I zavjesa se hramska razdrije nadvoje, odozgor dodolje. ³⁹A kad satnik koji stajaše njemu nasuprot vidje da tako izdahnu, reče: »Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!«

13. tjedan,
60. dan čitanja, utorak, 21. veljače 2017.

Pnz 3,1-4,43
Mk 15, 40-16,8

Ponovljeni zakon

I. VELIKA JAHVINA DJELA

3 Tada se okrenusmo i pođosmo prema Bašanu. Presrete nas bašanski kralj Og sa svim svojim narodom i nametnu nam boj kod Edreja. ²Tada mi Jahve reče: 'Ne boj ga se! Tâ u tvoje sam ruke predao njega, sav njegov narod i njegovu zemlju. Učini s njim kako si učinio sa Sihonom, kraljem amorejskim, koji je živio u Hešbonu.' ³Tako je Jahve, Bog naš, u ruke naše predao i bašanskoga kralja Oga sa svim njegovim narodom. Tukli smo ga tako da mu nitko na životu nije ostao. ⁴Osvojili smo tada sve njegove gradove. Nije bilo grada koji im nismo oteli - šezdeset gradova, zapravo svu argopsku krajinu, Ogovo kraljevstvo u Bašanu. ⁵Svi su oni gradovi bili utvrđeni visokim zidinama, vratima i prijevornicama. Uz njih je bilo veoma mnogo otvorenih zaselaka. ⁶Udarismo ih prokletstvom - kako smo učinili i sa Sihonom, kraljem hešbonskim - zatvrši svaki grad, ljude, žene i djecu. ⁷A svu stoku i plijen po tim gradovima zadržasmo za se.

⁸Tako smo u ono vrijeme iz ruku dvaju amorejskih kraljeva uzeli zemlju što se nalazi s onu stranu Jordana, od potoka Arnona do brda Hermona (⁹Sidonci zovu Hermon Sirjon, a Amorejci ga zovu Senir): ¹⁰sve gradove po Visoravni, sav Gilead i sav Bašan, sve do Salke i Edreja - gradove Ogova kraljevstva u Bašanu. (¹¹Bašanski kralj Og jedini je od preostalih Refaimovaca. Krevet njegov, odar od željeza, još se nalazi u Rabi, gradu sinova Amonovih: deset je lakata - običnih lakata - dug, a četiri lakta širok.)

Zemlja je dar Božji

¹²To je, dakle, bila zemlja koju smo zauzeli u ono vrijeme, počev od Aroera, koji je na potoku Arnonu. Polovicu gileadskog pogorja s njegovim gradovima dao sam Rubenovcima i Gadovcima. ¹³Ostatak Gileada i sav Bašan, Ogovo kraljevstvo, dodijelio sam polovini Manašeova plemena. (Sva argopska krajina i sav Bašan zove se zemlja refaimska. ¹⁴Manašeov sin Jair zauzeo je svu argopsku

krajinu do međe Gešurovaca i Maakinovaca. On ta mjesta bašanska nazva svojim imenom, pa se još i danas zovu Jairova Sela.) ¹⁵Makiru sam dodijelio Gilead. ¹⁶Rubenovcima i Gadovcima dao sam od Gileada do potoka Arnona - sredina potoka jest međa - i do potoka Jaboka, amonske granice. ¹⁷A granicom su služile Araba i Jordan od Kinereta do mora uz Arabu - Slanog mora - na podnožju obronaka Pisce prema istoku.

Posljednje upute Mojsijeve

¹⁸U ono vam vrijeme naredih: 'Jahve, Bog vaš, daje vam ovu zemlju u posjed. Svi vi koji ste od boja pođite naoružani pred svojom braćom Izraelcima. ¹⁹Jedino žene vaše, djeca vaša i stoka vaša - znam da imate mnogo stoke - neka ostanu u vašim gradovima što vam ih dodijelih ²⁰dokle Jahve ne dadne miran boravak i vašoj braći kao i vama; tako da i oni zauzmu zemlju što im je Jahve, Bog vaš, daje s onu stranu Jordana. Istom onda neka se svaki od vas vrati na posjed što sam vam ga dodijelio.' ²¹U ono sam vrijeme naredio Jošui: 'Svojim si očima vidio što je sve Jahve, Bog vaš, učinio onoj dvojici kraljeva. Tako će Jahve učiniti sa svim kraljevstvima preko kojih budeš prelazio. ²²Ne bojte se njih! Tâ Jahve, Bog vaš, bori se za vas.'

Mojsije neće ući u Obećanu zemlju

²³Tada zamolih milost u Jahve: ²⁴Gospodine moj, Jahve! Ti si počeo pokazivati svome sluzi svoju veličajnost i svoju moć. Tâ koji bog, na nebu ili na zemlji, može izvesti takva djela i čudesa kao što su tvoja! ²⁵Dopusti mi da odem onamo i pogledam onu blaženu zemlju preko Jordana, onaj krasni gorski kraj i Libanon!' ²⁶Ali je Jahve, zbog vas, bio na me ljut, pa me nije uslišao. 'Dosta', reče mi Jahve, 'ne govori mi više o tom!' ²⁷Popni se na vrhunac Pisce i upri oči svoje na zapad, sjever, jug i istok. Razmotri dobro očima svojim, jer preko Jordana nećeš prijeći. ²⁸Uputi Jošuu, osokoli ga i ohrabri! On neka ide na

Ponovljeni zakon

I. VELIKA JAHVINA DJELA

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

čelu ovoga naroda; neka ih on uvede u posjed zemlje koju vidiš.'

²⁹Tako smo ostali u toj dolini kraj Bet Peora."

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

Izraelci treba da slušaju Jahvu

4 "A sada, Izraele, poslušaj zakone i uredbe kojima vas učim da biste ih vršili i tako poživjeli te unišili i zaposjeli zemlju koju vam daje Jahve, Bog otaca vaših. ²Niti što nadodajite onome što vam zapovijedam niti što od toga oduzimljite; vršite zapovijedi Jahve, Boga svoga, što vam ih dajem. ³Vidjeli ste svojim očima što je Jahve učinio s Baal Peorom: jer Jahve, Bog tvoj, iskorijenio je iz tvoje sredine svakoga koji je slijedio Baal Peora. ⁴A svi vi koji se čvrsto držite Jahve, Boga svoga, živi ste i danas. ⁵Ja sam vas, eto, poučio o zakonima i uredbama, kako mi je Jahve, Bog moj, naredio da ih vršite u zemlji u koju idete da je zaposjednete. ⁶Držite ih i vršite: to će u očima naroda biti vaša mudrost i vaša razboritost. Kad oni čuju za sve ove zakone, reći će: 'Samo je jedan narod mudar i pametan, a to je ovaj veliki narod.' ⁷Jer koji je to narod tako velik da bi mu bogovi bili tako blizu kao što je Jahve, Bog naš, nama kad god ga zazovemo? ⁸Koji je to narod tako velik da bi imao zakone i uredbe pravedne kao što je sav ovaj Zakon koji vam ja danas iznosim?

⁹Zato pazi i dobro se čuvaj da ne zaboraviš događaje što si ih svojim očima vidio; neka ti ne iščeznu iz srca ni jednoga dana tvoga života; naprotiv, pouči o njima svoje sinove i sinove svojih sinova.

¹⁰Onog dana kad si stajao na Horebu pred Jahvom, Bogom svojim, Jahve mi je rekao: 'Skupi mi narod! Hoću da čuju moje riječi, da me se nauče bojati sve vrijeme što budu živjeli na zemlji te da o njima pouče i svoju djecu.'

¹¹Vi ste se onda primakli i stali pod brdo. S

usplamtjeloga brda plamen je sukljao do sred neba zamračena tmastim oblakom. ¹²Isred ognja Jahve je govorio vama; čuli ste zvuk riječi, ali lika niste nazreli - ništa osim glasa. ¹³Objavio vam je svoj Savez i naložio vam da ga vršite - Deset zapovijedi, što ih ispisa na dvije kamene ploče. ¹⁴A meni je Jahve naredio da vas poučim o zakonima i uredbama što ćete ih vršiti u zemlji u koju odlazite da je zaposjednete.

Pogibao idolopoklonstva

¹⁵Pazite dobro! Onoga dana kad vam je Jahve, Bog vaš, govorio isred ognja na Horebu, niste vidjeli nikakva lika, ¹⁶da se ne biste pokvarili te da ne biste pravili sebi kakva klesana lika, kipa muškoga ili ženskoga obličja, ¹⁷ni obličja kakve životinje što je na zemlji, ni obličja kakve ptice što pod nebom lijeta, ¹⁸ni obličja bilo čega što po zemlji gmiže, ni obličja kakve ribe što je u vodi pod zemljom ¹⁹i da se ne bi, kad digneš svoje oči prema nebu te vidiš sunce, mjesec i zvijezde - svu nebesku vojsku - dao zavesti da im se klanjaš i da im iskazuješ štovanje. Njih je Jahve, Bog tvoj, dao svim narodima, svugdje pod nebom. ²⁰A vas je uzeo Jahve i izveo vas iz Egipta - iz one peći ražarene - da postanete narod njegove baštine, to što ste danas.

²¹Ali se zbog vas Jahve na me razljutio i zakleo da ja neću prijeći preko Jordana i unići u blaženu zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje u baštinu. ²²Tako, ja ću umrijeti u ovoj zemlji; ja preko Jordana neću prijeći. A vi ćete prijeći i zaposjesti onu krasnu zemlju. ²³Zato pazite da ne zaboravljate Saveza što ga je Jahve, Bog vaš, sklopio s vama te sebi ne pravite klesanih likova bilo čega što je Jahve, Bog tvoj, zabranio. ²⁴Jer Jahve, Bog tvoj, oganj je što proždire; on je Bog ljubomoran.

²⁵Kad budete izrodili djecu i unučad i budete dulje u onoj zemlji proboravili, a pokvarite se praveći sebi bilo kakve klesane likove i čineći zlo u očima Jahve, Boga svojega, tako da ga na srdžbu izazovete, ²⁶znajte - uzimam za

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

svjedoke protiv vas nebesa i zemlju - da će vas brzo nestati sa zemlje u koju idete preko Jordana da je zaposjednete: nećete dugo u njoj živjeti nego ćete biti iskorijenjeni. ²⁷Jahve će vas raspršiti po narodima i ostatak će vas samo malen broj među narodima među koje vas Jahve odvede. ²⁸Ondje ćete se klanjati bogovima što su ih ljudske ruke načinile od drveta i kamena, bogovima koji ne mogu ni vidjeti ni čuti, ni jesti ni mirisati.

²⁹Ondje ćeš tražiti Jahvu, Boga svoga. I naći ćeš ga ako ga budeš tražio svim srcem svojim i svom dušom svojom. ³⁰U nevolji tvojoj snaći će te sve to, ali u posljednje vrijeme ti ćeš se obratiti Jahvi, Bogu svomu, i poslušati njegov glas. ³¹Tâ Jahve, Bog tvoj, Bog je milosrdan; neće te on zapustiti ni upropastiti niti će zaboraviti Saveza što ga je pod zakletvom sklopio s ocima tvojim.

Jahve je pravi Bog

³²Ispitaj samo prijašnja vremena što su protekla prije tebe, sve otkad je Bog stvorio čovjeka na zemlji: je li ikad, s jednoga kraja nebesa do drugoga, bilo ovako veličanstvena događaja? Je li se što takvo čulo? ³³Je li ikad koji narod čuo glas Boga gdje govori isred ognja kao što si ti čuo i na životu ostao? ³⁴Ili, pokuša li koji bog da ode i uzme sebi jedan narod isred drugog naroda kušnjama, znakovima, čudesima i ratom, jakom rukom i ispruženom mišicom, uza silne strahote, kao što je sve to, na vaše oči, učinio za vas Jahve, Bog vaš, u Egiptu?

³⁵Tebi je to pokazano da znaš da je Jahve pravi Bog i da nema drugoga uz njega. ³⁶S neba ti se oglasio svojim glasom da te pouči; dopustio ti je da vidiš njegov veliki oganj na zemlji; i isred ognja čuo si njegove riječi. ³⁷Zbog toga što je ljubio očeve tvoje, izabrao je poslije njih njihovo potomstvo; on, glavom, izveo te iz Egipta svojom silnom moći; ³⁸ispred tebe rastjerao je narode, i brojnije i jače od tebe, da te dovede u njihovu zemlju i preda je tebi u baštinu, kao što je i danas.

³⁹Danas, dakle, spoznaj i zasadi u svoje srce: Jahve je Bog gore na nebu i ovdje na zemlji - drugoga nema. ⁴⁰Drži njegove zakone i njegove zapovijedi koje ti dajem danas da dobro bude tebi i tvojoj djeci poslije tebe; da dugo poživíš na zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje zauvijek."

Gradovi-utočišta

⁴¹Tada Mojsije izabra tri grada preko Jordana, na istočnoj strani, ⁴²kamo će se moći skloniti ubojica koji nehotice ubije svoga bližnjega a da prije nije imao mržnje prema njemu: da bi, bježeći u koji od ovih gradova, mogao spasiti svoj život. ⁴³To su: Bezer u pustinji, u zemlji Mišoru, za Rubenovce; Ramot u Gileadu za Gadovce, i Golan u Bašanu za Manašeovce.

Evandjelje po Marku

V. ISUSOVA MUKA I USKRSNUĆE

Žene na Golgoti

⁴⁰Izdaleka promatrahu i neke žene: među njima Marija Magdalena i Marija, majka Jakova Mlađega i Josipa, i Saloma - ⁴¹te su ga pratile kad bijaše u Galileji i posluživale mu - i mnoge druge koje uzidoše s njim u Jeruzalem.

Isusov ukop

⁴²A uvečer, budući da je bila Priprava, to jest predvečerje subote, ⁴³dođe Josip iz Arimateje, ugledan vijećnik, koji također iščekivaše kraljevstvo Božje: odvaži se, uđe k Pilatu i zaiska tijelo Isusovo. ⁴⁴Pilat se začudi da je već umro pa dozva satnika i upita ga je li odavna umro. ⁴⁵Kad sazna od satnika, darova Josipu tijelo. ⁴⁶Josip kupi platno, skine tijelo i zavije ga u platno te položi u grob koji bijaše izduben iz stijene. I dokotrlja kamen na grobna vrata.

⁴⁷A Marija Magdalena i Marija Josipova promatrahu kamo ga polažu.

Uskrsnuće Isusovo

16 Kad prođe subota, Marija Magdalena i Marija Jakovljeva i Saloma kupiše miomirisâ da odu pomazati Isusa. ²I prvoga dana u tjednu, veoma rano, o izlasku sunčevu, dođu na grob.

³I razgovarahu među sobom: »Tko će nam otkotrljati kamen s vrata grobnih?« ⁴Pogledaju, a ono kamen otkotrljan. Bijaše doista veoma velik. ⁵I ušavši u grob, ugledaju mladića zaogrnutu bijelom haljinom gdje sjedi zdesna. I preplaše se. ⁶A on će im: »Ne plašite se! Isusa tražite, Nazarećanina, Raspetoga? Uskrsnu! Nije ovdje! Evo mjesta kamo ga položiše. ⁷Nego idite, recite njegovim učenicima i Petru: Ide pred vama u Galileju! Ondje ćete ga vidjeti kako vam reče!«

⁸One iziđu i stanu bježati od groba: spopade ih strah i trepet. I nikomu ništa ne rekoše jer se bojahu.

13. tjedan,
61. dan čitanja, srijeda, 22. veljače 2017.

Pnz 4,44-7,16
Mk 16,9-20

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

1. BOŽJI ZAKON

Uvod

⁴⁴Ovo je Zakon što ga je Mojsije postavio pred Izraelce; ⁴⁵ovo su upute, zakoni i uredbe što ih je Mojsije dao Izraelcima kad su izišli iz Egipta, ⁴⁶s one strane Jordana, u dolini nasuprot Bet Peoru, u zemlji amorejskoga kralja Sihona, koji je živio u Hešbonu i koga su potukli Mojsije i Izraelci pošto iziđoše iz Egipta. ⁴⁷Njegovu su zemlju zauzeli i zemlju bašanskoga kralja Oga, dvaju amorejskih kraljeva koji su živjeli preko Jordana na istoku, ⁴⁸od Aroera, koji se nalazi na obali potoka Arnona, do brda Sirjona, to jest Hermona, ⁴⁹i svu Arabu preko Jordana, s istoka do mora u Arabi, pod obroncima Pisge.

Deset zapovijedi

5 Mojsije sazva sav Izrael te im reče: "Čuj, Izraele, naredbe i zapovijedi što ih danas izričem u tvoje uši! Naučite ih, držite i vršite. ²Jahve, Bog naš, sklopio je s nama Savez na Horebu. ³Nije Jahve sklopio taj Savez s našim očevima, nego baš s nama svima koji smo danas ovdje živi. ⁴Licem je u lice Jahve govorio s vama na brdu isred ognja. ⁵Ja sam u ono vrijeme stajao između Jahve i vas da vam objavim Jahvine riječi, jer se vi, u strahu od ognja, niste htjeli peti na brdo. Rekao je:

⁶Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva.

⁷Nemoj imati drugih bogova uz mene!

⁸Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. ⁹Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca - onih koji me mrze - na djeci do trećeg i četvrtog koljena, ¹⁰a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.

¹¹Ne uzimaj uzalud imena Jahve, Boga svoga, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime njegovu.

¹²Dan subotnji obdržavaj i svetkuj, kako ti je naredio Jahve, Bog tvoj. ¹³Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. ¹⁴A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvome. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni vol tvoj, ni magarac tvoj, niti ikakvo živinče tvoje, niti došljak koji je unutar tvojih vrata; tako da mogne otpočiniti i sluga tvoj, i sluškinja tvoja kao i ti. ¹⁵Sjeti se da si i ti bio rob u zemlji egipatskoj i da te odande izbavio Jahve, Bog tvoj, rukom jakom i ispruženom mišicom. Zato ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj, da držiš dan subotnji.

¹⁶Poštuj oca svoga i majku svoju, kako ti je Jahve, Bog tvoj, zapovjedio, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje.

¹⁷Ne ubij!

¹⁸Ne učini preljuba!

¹⁹Ne ukradi!

²⁰Ne svjedoči lažno na blišnjega svoga!

²¹Ne poželi žene blišnjega svoga!

Ne poželi kuće blišnjega svoga, ni njive njegove, ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je blišnjega tvoga.'

Susret s Bogom na brdu

Mojsije kao posrednik

²²Te je riječi na brdu, isred ognja, oblaka i guste tmine, jakim glasom upravio Jahve svemu vašem zboru. Ništa nije dodavao nego ih je ispisao na dvije kamene ploče te ih predao meni.

²³A onda, kad čuste glas iz tmine, dok je brdo plamtjelo u ognju, k meni pristupiše svi vaši plemenski glavari i vaše starješine ²⁴pa rekoše: 'Jahve, Bog naš, očitovao nam je, eto, svoju slavu i svoju veličajnost; čuli smo njegov glas isred ognja; danas smo vidjeli da čovjek može ostati na životu iako mu Bog govori. ²⁵A sad, zašto da umremo? Ovaj bi nas veliki oganj mogao proždrijeti; budemo li dalje slušali glas Jahve, Boga svoga, mogli bismo

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

umrijeti. ²⁶Jer, koji je smrtnik ikad slušao glas Boga živoga kako govori isred ognja - kao mi - i ostao na životu? ²⁷Ti se primakni i slušaj sve što će ti reći Jahve, Bog naš. A onda ti nama kaži sve što tebi Jahve, Bog naš, rekne, i mi ćemo to poslušati i izvršiti.'

²⁸Jahve je čuo vaše riječi kad ste mi govorili pa mi reče: 'Čuo sam riječi što ih je taj narod tebi upravo. Sve što su rekli dobro je. ²⁹Kad bi samo njihova srca bila takva da me se uvijek boje i drže sve moje zapovijedi, da tako vazda budu sretni, oni i njihovo potomstvo! ³⁰Hajde, reci im: Vratite se u svoje šatore! ³¹A ti ostani ovdje kod mene; kazat ću ti sve zapovijedi, zakone i uredbe kojima ćeš ih poučiti i koje će oni vršiti u zemlji što im je dajem u posjed.'

³²Pazite, dakle, da radite kako vam je Jahve, Bog vaš, naložio! Ne skrećite ni desno ni lijevo. ³³Sljedite potpuno put koji vam je Jahve, Bog vaš, označio, da tako uzmognete živjeti, imati sreću i dug život u zemlji koju ćete zaposjesti.

Svrha Zakona

6 Ovo su zapovijedi, zakoni i uredbe koje mi Jahve, Bog vaš, zapovjedi da vas u njima poučim, kako biste ih vršili u zemlji u koju odlazite da je zaposjednete; ²da se svega svog vijeka bojiš Jahve, Boga svoga, ti, sin tvoj i sin tvoga sina, vršeći sve zakone njegove i sve zapovijedi njegove što ti ih danas propisujem, pa da imaš dug život. ³Slušaj, Izraele, drži ih i vrši da ti dobro bude i da se razmnožiš u zemlji kojom teče med i mlijeko, kao što ti je obećao Jahve, Bog otaca tvojih.

Ljubav prema Bogu - srž Zakona

⁴Čuj, Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! ⁵Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! ⁶Riječi ove što ti ih danas naređujem neka ti se urežu u srce. ⁷Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad

liježeš i kad ustaješ. ⁸Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! ⁹Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim!

¹⁰A kad te Jahve, Bog tvoj, dovede u zemlju za koju se zakleo tvojim ocima, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je tebi dati - u velike i lijepe gradove kojih nisi zidao; ¹¹u kuće pune svakog dobra kojih nisi punio; na iskopane čatrnje kojih nisi kopao; u vinograde i maslinike kojih nisi sadio - i sit se najedeš: ¹²pazi da ne zaboraviš Jahvu koji te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. ¹³Boj se Jahve, Boga svoga; njemu iskazuj štovanje; njegovim imenom polaži prisegu. ¹⁴Ne idite za drugim bogovima između bogova drugih naroda što su oko vas. ¹⁵Jer je Jahve, Bog tvoj, što stoji u sredini tvojoj, ljubomoran Bog; gnjev bi Jahve, Boga tvoga, usplamtio protiv tebe i istrijebio te sa zemlje. ¹⁶Ne iskušavajte Jahvu, Boga svoga, kao što ste ga iskušavali kod Mase. ¹⁷Točno vršite zapovijedi Jahve, Boga svoga, upute njegove i zakone njegove koje je izdao. ¹⁸Čini što je pravo i dobro u očima Jahve da ti dobro bude i da se domogneš dobre zemlje za koju se Jahve zakleo tvojim ocima ¹⁹da će iz nje protjerati sve tvoje neprijatelje ispred tebe; tako je obećao Jahve.

Pouka djece

²⁰A kad te sutra zapita tvoj sin: što su te upute, zakoni i uredbe što ih je Jahve, Bog naš, vama propisao - ²¹kaži svome sinu: 'Bili smo faraonovi robovi u Egiptu, ali nas je Jahve izveo iz Egipta jakom rukom. ²²Na naše je oči Jahve učinio velike i strašne znakove i čudesa protiv Egipta, protiv faraona i protiv svega doma njegova, ²³a nas je odande izveo da nas dovede i dade nam zemlju koju je zakletvom obećao ocima našim. ²⁴I naredio nam je Jahve da sve ove naredbe vršimo u strahopoštovanju prema Jahvi, Bogu svome, da bismo uvijek bili sretni i da živimo kao što je to danas.'

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

²⁵Naša će, dakle, pravednost biti: držati i vršiti sve ove zapovijedi pred Jahvom, Bogom našim, kako nam je naredio.

Držanje prema poganstvu

7 Kad te Jahve, Bog tvoj, uvede u zemlju u koju ideš da je zaposjedneš i kad ispred tebe otjera mnoge narode: Hetite, Girgašane, Amorejce, Kanaance, Perizane, Hivijce i Jebusejce - sedam naroda brojnijih i jačih od tebe - ²te kad ih Jahve, Bog tvoj, preda tebi i ti ih poraziš, udari ih prokletstvom; nemoj sklapati s njima saveza niti im iskazuj milosti. ³Ne sklapaj ženidbe s njima, ne udavaj svoje kćeri za njihova sina niti ženi svoga sina njihovom kćeri; ⁴jer bi ona odvrtila od mene sina tvoga; drugim bi bogovima on služio; Jahve bi se razgnjevio protiv vas i brzo bi te istrijebio. ⁵Nego ovako učinite prema njima: porušite njihove žrtvenike, porazbijajte njihove stupove, njihove ašere počupajte a njihove kumire spalite.

Izrael je narod posvećen Jahvi

⁶Tâ ti si narod posvećen Jahvi, Bogu svome; tebe je Jahve, Bog tvoj, izabrao da među svim narodima koji su na zemlji budeš njegov predragi vlastiti narod.

⁷Nije vas Jahve odabrao i prihvatio zato što biste vi bili brojniji od svih naroda - vi ste zapravo najmanji - ⁸nego zato što vas Jahve ljubi i drži zakletvu kojom se zakleo vašim ocima. Stoga vas je Jahve izveo jakom rukom i oslobodio vas iz kuće ropstva, ispod vlasti faraona, kralja egipatskoga.

⁹Zato znaj da je Jahve, Bog tvoj, pravi Bog, Bog vjeran, koji drži svoj Savez i milost svoju iskazuje do tisuću koljena onima koji ga ljube i drže njegove zapovijedi. ¹⁰A onima koji ga mrze uzvrća izravno njima samima; uništava bez odgađanja onoga koji ga mrzi: uzvrća izravno njemu samomu. ¹¹Stoga drži zapovijedi, zakone i uredbe koje ti danas nalažem da ih vršiš.

Nagrada za vjernost

¹²A za nagradu - budeš li slušao ove naloge, držao ih te izvršavao - Jahve, Bog tvoj, držat će ti Savez svoj i milost za koje se zakleo tvojim ocima. ¹³Ljubit će te, blagoslivljati i razmnažati; blagoslivljat će plod utrobe tvoje i rod zemlje tvoje: žito tvoje, vino tvoje, ulje tvoje, mlad krava tvojih i prirast stoke tvoje u zemlji za koju se zakleo ocima tvojim da će je tebi dati. ¹⁴Bit ćeš blagoslovljen nad sve narode; neće u tebe biti ni neplodna ni neplodne, ni među tvojom čeljadi ni među stokom tvojom. ¹⁵Jahve će od tebe maknuti svaku bolest; neće na te pustiti ni jedno od strašnih zala egipatskih za koja znaš nego će njima pritiskati one koji te mrze.

¹⁶Uništavaj sve narode koje ti Jahve, Bog tvoj, bude predavao. Neka ih ne sažaljuje oko tvoje. Nemoj se klanjati njihovim kumirima, jer bi ti to bilo zamkom.

Evandjelje po Marku

V. ISUSOVA MUKA I USKRSNUĆE

Ukazanje Mariji Magdaleni

⁹Uskrsnuvši dakle rano prvog dana u tjednu, ukaza se najprije Mariji Magdaleni iz koje bijaše istjerao sedam zloduha. ¹⁰Ona ode i dojavljuje njegovima, tužnima i zaplakanima. ¹¹Kad su oni čuli da je živ i da ga je ona vidjela, ne povjerovaše.

Ukazanje dvojici učenika

¹²Nakon toga ukazao se u drugome obličju dvojici od njih na putu dok su išli u selo. ¹³I oni odu i dojavljuje drugima. Ni njima ne povjerovaše.

Sveopće poslanje

¹⁴Napokon se ukaza jedanaestorici dok bijahu za stolom. Prekori njihovu nevjeru i okorjelost srca što ne povjerovaše onima koji ga vidješe uskrsli od mrtvih.

¹⁵I reče im: »Pođite po svem svijetu, propovijedajte evandjelje svemu stvorenju. ¹⁶Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se. ¹⁷A ovi će znakovi pratiti one koji uzvjeruju: u ime će moje izganjati zloduhe, novim će jezicima zboriti, ¹⁸zmije uzimati; i popiju li što smrtonosno, ne, neće im nauditi; na nemoćnike će ruke polagati, i bit će im dobro.«

Uzašašće Isusovo

¹⁹I Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu.

²⁰Oni pak odoše i propovijedahu posvuda, a Gospodin surađivaše i utvrđivaše Riječ popratnim znakovima.

13. tjedan,
62. dan čitanja, četvrtak, 23. veljače 2017.

Pnz 7,17-10,22

Lk 1, 1-25

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

Jahve - snaga Izraelova

¹⁷Možda ćeš u svome srcu reći: 'Oni su narodi brojniji od mene, kako ću ih onda protjerati?' ¹⁸Ne boj ih se! Sjeti se što je Jahve, Bog tvoj, učinio faraonu i svemu Egiptu! ¹⁹Pomisli na velike kušnje što si ih vidio na svoje oči; na one znakove i čudesa pa na jaku ruku i ispruženu mišicu kojima te Jahve, Bog tvoj, izveo. Tako će Jahve, Bog tvoj, učiniti sa svim narodima kojih se plašiš. ²⁰Povrh toga, među njih će Jahve, Bog tvoj, slati stršljene dok ne izginu koji bi preostali i sakrili se pred tobom. ²¹Ne strepi, dakle, pred njima! Tâ Jahve, Bog tvoj, u sredini je tvojoj, Bog silan i strahovit.

²²Malo će pomalo Jahve, Bog tvoj, ispred tebe uništiti one narode; i nećeš ih moći ujedanput sve istrijebiti da se zvijeri ne bi protiv tebe razmnožile. ²³Ali Jahve, Bog tvoj, tebi će ih predati i među njih unositi stravu dok ne budu uništeni. ²⁴I njihove će kraljeve predati u tvoje ruke da zatraš ime njihovo pod nebom. Nijedan se neće održati pred tobom dok ih ne uništiš.

²⁵Likove njihovih kumira spali! Ne hlepi za srebrom i zlatom što je na njima; ne uzimlj ga da ne budeš njime zaveden; jer bi to bilo gadno Jahvi, Bogu tvome. ²⁶Ne unosi gnusobe u svoju kuću da ne budeš udaren prokletstvom kao i ona; duboko je prezri i grozi se od nje jer je prokleta.

2. POUKA IZ PROŠLOSTI

Stega je potrebna i korisna

8 Držite i vršite sve zapovijedi koje vam danas naređujem da biste živjeli i raznježili se i da biste ušli i zaposjeli zemlju koju je Jahve pod zakletvom obećao ocima vašim. ²Sjećaj se svega puta kojim te Jahve, Bog tvoj, vodio po pustinji ovih četrdeset godina da te ponizi, iskuša i dozna što ti je u srcu: hoćeš li držati zapovijedi njegove ili nećeš. ³Ponižavao te i glađu morio, a onda te hranio manom - za koju nisi znao ni ti ni tvoji

oci - da ti pokaže kako čovjek ne živi samo o kruhu nego da čovjek živi o svemu što izlazi iz usta Jahvinih. ⁴Tvoja se odjeća na tebi nije izderala niti su ti noge oticale ovih četrdeset godina. ⁵Priznaj onda u svome srcu da te Jahve, Bog tvoj, odgaja i popravlja, kao što čovjek odgaja sina svoga. ⁶I drži zapovijedi Jahve, Boga svoga, hodeći putovima njegovim i bojeći se njega!

⁷Tâ Jahve, Bog tvoj, vodi te u dobru zemlju: zemlju potoka i vrela, dubinskih voda što izvire u dolinama i bregovima; ⁸zemlju pšenice i ječma, loze, smokava i šipaka, zemlju meda i maslina; ⁹zemlju u kojoj nećeš sirotinjski jesti kruha i gdje ti ništa neće nedostajati; zemlju gdje kamenje ima željeza i gdje ćeš iz njezinih brdina vaditi mjed. ¹⁰Do sita ćeš jesti i blagoslivljati Jahvu, Boga svoga, zbog dobre zemlje koju ti je dao.

Vjernost Jahvi u blagostanju

¹¹Čuvaj se da ne zaboraviš Jahvu, Boga svoga, zanemarujući njegove zapovijedi, njegove uredbe i njegove zakone koje ti danas dajem. ¹²I pošto se najedeš do sitosti, posagradiš lijepe kuće i u njima se nastaniš; ¹³kad ti se krupna i sitna stoka namnoži; kad se nakupiš srebra i zlata i kada sve tvoje uznapreduje, ¹⁴nemoj da se uznesu srce tvoje i da zaboraviš Jahvu, Boga svoga, koji te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva; ¹⁵koji te proveo kroz onu veliku i strašnu pustinju, kroz zemlju plamenih zmija i štipavaca, suhim i bezvodnim krajem; koji ti je izveo vodu iz stijene tvrde kao kremen; ¹⁶koji te u pustinji hranio manom, nepoznatom tvojim ocima, da te ponizi i da te iskuša te da na kraju budeš sretan. ¹⁷Ne reci tada u svome srcu: svojom sam moći i snagom svojih ruku sebi namakao ovo bogatstvo. ¹⁸Sjeti se Jahve, Boga svoga! Tâ on ti je dao snagu da stječesh bogatstvo da tako ispuni - kao što je danas - svoj Savez za koji se zakleo tvojim ocima.

¹⁹Ako li zaboraviš Jahvu, Boga svoga, i pođeš za drugim bogovima te njima budeš

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

iskazivao štovanje, njima se klanjao, kunem vam se danas da ćete zacijelo izginuti; ²⁰poput naroda koje će Jahve pogubiti pred vama, tako će i vas nestati jer niste poslušali glasa Jahve, Boga svoga.

Pobjeda i spasenje dolazi od Boga, a ne od čovjeka

9 Slušaj, Izraele! Danas prelaziš preko Jordana da sebi podvrgneš narode i veće i brojnije nego što si ti; velike gradove, s utvrdama do nebesa; ²narod velik i gorostasan poput Anakovaca, koje već poznaješ i o kojima si slušao: 'Tko da odoli Anakovcima?' ³Znaj dakle danas da Jahve, Bog tvoj, ide pred tobom. On je vatra što proždire; on će ih oboriti, tebi ih podvrgnuti. A ti ćeš ih onda rastjerati i ubrzo pobiti, kako ti je Jahve i rekao. ⁴Pošto ih otjera ispred tebe Jahve, Bog tvoj, nemoj reći u srcu svome: 'Jahve me uveo da zaposjednem ovu zemlju zbog moje pravednosti.' Naprotiv, zbog opaćina onih naroda Jahve ih tjera ispred tebe. ⁵Ne ideš ti da zaposjedneš njihovu zemlju zbog svoje pravednosti i čestitosti svoga srca, nego zato što Jahve, Bog tvoj, zbog opaćine onih naroda tjera njih ispred tebe da tako održi riječ kojom se zakleo tvojim ocima: Abrahamu, Izaku i Jakovu.

⁶Znaj, dakle, da ti Jahve, Bog tvoj, ne daje ovu dobru zemlju u posjed zbog tvoje pravednosti, jer si ti narod tvrde šije!

Najčešći i najopasniji oblik idolopoklonstva

⁷Sjećaj se i ne zaboravljaj kako si u pustinji ljutio Jahvu, Boga svoga. Od dana kad ste izašli iz zemlje egipatske do dolaska na ovo mjesto, Jahvi ste se opirali. ⁸Na Horebu ste rasrdili Jahvu i Jahve je na vas tako planuo da vas je htio uništiti. ⁹Popeo sam se na brdo da primim kamene ploče, ploče Saveza što ga s vama sklopi Jahve. Na brdu sam ostao četrdeset dana i četrdeset noći: niti sam jeo kruha niti pio vode. ¹⁰I dade mi Jahve dvije

kamene ploče, ispisane prstom Božjim, na kojima bijahu sve riječi što vam ih je Jahve isred ognja na brdu rekao na dan zbora. ¹¹Kad je prošlo četrdeset dana i četrdeset noći, Jahve mi dade dvije kamene ploče - ploče Saveza. ¹²I reče mi Jahve: 'Ustaj! Žurno siđi odavde, jer se pokvario narod tvoj koji si izveo iz Egipta. Brzo su zašli s puta koji sam im označio: već su sebi napravili livenog kumira.' ¹³Još mi reče Jahve: 'Promatrao sam taj narod. Zbilja je to narod tvrde šije! ¹⁴Pusti me da ih uništim i njihovo ime izbrišem pod nebesima, a od tebe da učinim narod i jači i brojniji nego što je ovaj!'

¹⁵Okrenuh se i siđoh niz brdo, a brdo svejednako plamtjelo u ognju. Dvije ploče Saveza bijahu mi u rukama. ¹⁶Pogledah: zbilja ste sagriješili protiv Jahve, Boga svoga. Salili ste sebi tele od kovine. Tako ste brzo zašli s puta što vam ga Jahve bijaše označio. ¹⁷Pograbih dvije ploče te ih bacih od sebe objema rukama - razbih ploče pred vašim očima. ¹⁸Onda se ničice bacih pred Jahvu. Četrdeset dana i četrdeset noći - kao i prije - niti sam jeo kruha niti pio vode zbog svih grijeha koje ste počinili radeći zlo u očima Jahve i srdeći ga. ¹⁹Jer se bojah srdžbe i gnjeva kojim je Jahve usplamtio na vas da vas zatre. Ali me i tada Jahve usliša.

²⁰I na Arona se Jahve silno rasrdio, htio ga uništiti. Tada se zauzeh i za Arona. ²¹Vaš grijeh, tele što bijaste načinili, uzeh i sažegoh ga u vatri. U prah ga satrh i prah mu bacih u potok što teče s brda.

²²Kod Tabere, kod Mase i Kibrot Hataave srdili ste Jahvu.

²³Kad vas je Jahve slao od Kadeš Barnee govoreći: 'Idite gore i uzmite zemlju koju sam vam dao', pobunili ste se protiv riječi Jahve, Boga svoga; u nj se niste pouzdavali niti ste slušali njegov glas.

²⁴Nepokorni bijaste Jahvi otkad vas poznajem.

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

Mojsijev zagovor

²⁵Zato sam pao ničice i ležao pred Jahvom četrdeset dana i četrdeset noći, jer Jahve bijaše rekao da će vas uništiti. ²⁶Jahvu sam molio i rekao: 'Gospodine moj, Jahve! Ne uništavaj naroda svoga, baštine svoje koju si izbavio u svojoj veličajnosti i svojom moćnom rukom izveo iz Egipta. ²⁷Sjeti se slugu svojih: Abrahama, Izaka i Jakova, a ne obaziri se na tvrdokornost ovoga naroda, na njegovu opačinu, na grijeh njegov, ²⁸da se ne rekne u zemlji iz koje si nas izbavio: Jahve ih nije mogao uvesti u zemlju koju im je obećao, ili ih je mrzio pa ih je zato odveo da ih pomori u pustinji. ²⁹A oni su tvoj narod, tvoja baština, oni koje si izveo svojom velikom moći i ispruženom mišicom.'

Dvije kamene ploče

10 U to vrijeme Jahve mi reče: 'Iskleši dvije kamene ploče kao i prijašnje pa se popni k meni na brdo; a napravi i drveni kovčeg. ²Na ploče ću napisati riječi koje su bile na prvim pločama što si ih razbio. A onda ih položi u kovčeg.'

³Načinih kovčeg od bagremovine, isklesah dvije kamene ploče kao što bijahu prve, pa se, s dvjema pločama u ruci, popeh na brdo. ⁴I napisa na te ploče, kao i prije, Deset riječi koje vam je Jahve rekao na brdu, isred ognja, na dan zбора. Onda ih Jahve dade meni. ⁵Okrenuh se i siđoh s brda. Položih ploče u kovčeg koji bijah napravio. I stadoše ondje, kako mi je Jahve naredio.

⁶Od Beerota sinova Jaakanovih odoše Izraelci u Moseru. Ondje umrije Aron i ondje bi pokopan. Svećenikom mjesto njega postade njegov sin Eleazar. ⁷Odande odoše u Gudgodu; iz Gudgode u Jotbatu, u kraj bogat potocima. ⁸U to vrijeme odvoji Jahve pleme Levijevo da nosi Kovčeg saveza Jahvina; da pred Jahvom stoji u njegovoj službi te da u njegovo ime blagoslivlja, kako radi i danas. ⁹Stoga Levi nema udjela ni baštine sa svojom braćom: Jahve je njegova baština, kako mu je

Jahve, Bog tvoj, i rekao.

¹⁰Na brdu sam ostao, kao i prvi put, četrdeset dana i četrdeset noći. I usliša me Jahve i taj put; nije htio da te uništi, ¹¹nego mi Jahve reče: 'Ustaj! Idi pred ovim narodom da uđu i zaposjednu zemlju za koju sam se zakleo njihovim ocima da ću im je dati.'

"Obrežite srce svoje"

¹²Dakle, Izraele, što od tebe traži Jahve, Bog tvoj? Samo to da se bojiš Jahve, Boga svoga; da po svim putovima njegovim hodiš; da ga ljubiš i služiš Jahvi, Bogu svome, svim srcem svojim i svom dušom svojom; ¹³da držiš Jahvine zapovijedi i njegove zakone što ti ih danas za tvoje dobro dajem. ¹⁴Evo, Jahvi, Bogu tvome, pripada nebo i nebo nad nebesima, zemlja i sve što je na njoj. ¹⁵Ali Jahvi samo vaši oci omilješe i poslije njih izabrao je vas, potomke njihove, između svih naroda, kako je i danas. ¹⁶Srce svoje obrežite; šiju više ne ukrućujte! ¹⁷Jer Jahve, Bog vaš, Bog je nad bogovima, Gospodar nad gospodarima, Bog velik, jak i strašan, koji nije pristran i ne da se podmititi; ¹⁸daje pravdu siroti i udovici; ljubi pridošlicu, daje mu hranu i odjeću. ¹⁹Ljubite i vi pridošlicu, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj.

²⁰Boj se Jahve, Boga svojeg; njemu služi; uza nj se priljubi; njegovim imenom priseži. ²¹On je tvoja slava, Bog tvoj, koji je radi tebe učinio velika i čudesna djela što su ih vidjele tvoje oči. ²²Tvojih otaca, kad su se spustili u Egipat, bješe samo sedamdeset, a sad je Jahve, Bog tvoj, učinio te vas ima kao zvijezda na nebu.

Evandjelje po Luki

I. KRSTITELJEVO I ISUSOVO ROĐENJE I SKROVITI ŽIVOT

PROSLOV

1 Kad već mnogi poduzeše sastaviti izvješće o događajima koji se ispuniše među nama - ²kako nam to predadoše oni koji od početka bijahu očevici i sluge Riječi - ³pošto sam sve, od početka, pomno ispitao, naumih i ja tebi, vrli Teofile, sve po redu napisati ⁴da se tako osvjedočiš o pouzdanosti svega u čemu si poučen.

I. KRSTITELJEVO I ISUSOVO ROĐENJE I SKROVITI ŽIVOT

Navještenje Krstiteljeva rođenja

⁵U dane Heroda, kralja judejskoga, bijaše neki svećenik imenom Zaharija iz razreda Abijina. Žena mu bijaše od kćeri Aronovih, a ime joj Elizabeta. ⁶Oboje bijahu pravedni pred Bogom: živjeli su besprijekorno po svim zapovijedima i odredbama Gospodnjim. ⁷No nisu imali djeteta jer Elizabeta bijaše nerotkinja, a oboje već poodmakle dobi.

⁸Dok je Zaharija jednom po redu svoga razreda obavljao svećeničku službu pred Bogom, ⁹ždrijebom ga zapade po bogoslužnom običaju da uđe u Svetište Gospodnje i prinese kâd. ¹⁰Za vrijeme kađenice sve je ono mnoštvo naroda vani molilo.

¹¹A njemu se ukaza anđeo Gospodnji. Stajao je s desne strane kadionoga žrtvenika.

¹²Ugledavši ga, Zaharija se prepade i strah ga spopade. ¹³No anđeo mu reče: »Ne boj se, Zaharija! Uslišana ti je molitva: žena će ti Elizabeta roditi sina. Nadjenut ćeš mu ime Ivan.

¹⁴Bit će ti radost i veselje i rođenje će njegovo mnoge obradovati. ¹⁵Bit će doista velik pred Gospodinom. Ni vina ni drugoga opojnog pića neće piti. Duha Svetoga bit će pun već od majčine utrobe. ¹⁶Mnoge će sinove Izraelove obratiti Gospodinu, Bogu njihovu. ¹⁷Ići će pred njim u duhu i sili Iljinoj da obrati srce otaca k sinovima i nepokorne k razumnosti pravednih te spremi Gospodinu narod pripravan.«

¹⁸Nato Zaharija reče anđelu: »Po čemu ću ja to razaznati? Ta star sam i žena mi poodmakle dobi.« ¹⁹Anđeo mu odgovori: »Ja sam Gabriel koji stojim pred Bogom. Poslan sam da govorim s tobom i da ti donesem ovu radosnu poruku. ²⁰I evo, budući da nisi povjerovao mojim riječima, koje će se ispuniti u svoje vrijeme, zanijemjet ćeš i nećeš moći govoriti do dana dok se to ne zbude.«

²¹Narod je iščekivao Zahariju i čudio se što se toliko zadržao u Svetišću. ²²Kad je napokon izašao, nije im mogao ništa reći pa zaključio da je u Svetišću imao viđenje. Nastojao im se doduše izraziti znakovima, ali osta nijem.

²³Kad se navršio dani njegove službe, otiđe kući. ²⁴Nakon tih dana zatrudnje Elizabeta, njegova žena. Krila se pet mjeseci govoreći: ²⁵»Evo, to mi je učinio Gospodin u dane kad mu se svidje skinuti s mene sramotu među ljudima.«

13. tjedan,
63. dan čitanja, petak, 24. veljače 2017.

Pnz 11-13
Lk 1, 26-56

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

Poslušnost pribavlja baštinu

11 Ljubi, dakle, Jahvu, Boga svoga, i vrši u sve dane njegove naredbe, njegove zakone, uredbe i zapovijedi. ²Vi, a ne vaši sinovi, koji nisu ni upoznali ni vidjeli pouke Jahve, Boga vašega, danas ste se osvjedočili o njegovoj veličajnosti, o njegovoj moćnoj ruci, ispruženoj mišici, ³o znamenjima njegovima i o djelima što ih učini usred Egipta na faraonu, kralju egipatskom, i na svojoj zemlji njegovoj; ⁴što je učinio egipatskoj vojsci, njihovim konjima i kolima; kako ih je preplavio vodama Crvenog mora kad su vas progonili i kako ih je zatro do današnjeg dana; ⁵što je za vas radio u pustinji dok ne stigoste do ovoga mjesta; ⁶što je učinio s Datanom i Abiramom, sinovima Eliaba, Rubenova potomka, kad zemlja rastvori ralje svoje te ih proguta sred svega Izraela, njih i njihove obitelji, njihove šatore i sve što imahu. ⁷Vaše su oči vidjele sva ta velika djela što ih je Jahve učinio.

⁸Zato držite sve zapovijedi što vam ih danas naređujem da budete jaki te uzmete u posjed zemlju u koju idete da je osvojite; ⁹napokon, da dugo živite u zemlji za koju se zakleo Jahve ocima vašim da će je dati njima i njihovu potomstvu - zemlju kojom teče med i mlijeko. ¹⁰Jer zemlja u koju ideš da je zaposjedneš nije kao zemlja egipatska iz koje ste izašli, gdje si, posijavši sjeme, morao svoj usjev svojom nogom natapati kao što se natapa povrtnjak. ¹¹Zemlja u koju idete da je zaposjednete zemlja je bregova i dolova i natapa je dažd nebeski; ¹²zemlja nad kojom Jahve, Bog tvoj, bdi; na kojoj oči Jahve, Boga tvoga, uvijek počivaju, od početka do svršetka godine.

¹³Zato, ako doista poslušate zapovijedi koje vam danas izdajem i budete ljubili Jahvu, Boga svoga, i služili mu svim srcem svojim i svom dušom svojom, ¹⁴davat ću vašoj zemlji kišu u pravo vrijeme: u jesen i u proljeće, i moći ćeš sabirati svoje žito, svoje vino i svoje ulje; ¹⁵travu ću davati po tvome polju tvome blagu. Tako ćeš jesti i biti sit. ¹⁶Pazite da se

vaše srce ne zavede, da ne pođete stranputicom, da drugim bogovima ne iskazujete štovanje i da im se ne klanjate. ¹⁷Jer tada bi na vas Jahve usplamtio gnjevom: nebesa bi zatvorio; kiše ne bi bilo; zemlja ne bi davala roda i vas bi brzo nestalo s te dobre zemlje koju vam Jahve daje.

¹⁸Utisnite ove moje riječi u svoje srce i svoju dušu; kao znak ih privežite na svoju ruku; neka vam budu kao zapis među očima! ¹⁹Poučite u njima svoje sinove; izgovarajte ih kad sjedite u svojoj kući i kad idete putem; kad liježete i kad ustajete. ²⁰Ispišite ih na dovratnike svoje kuće i na svoja vrata ²¹da vaši dani i dani vaših sinova u zemlji za koju se Jahve zakleo vašim ocima da će im je dati - budu brojni kao dani nebesa nad zemljom.

²²Ako budete vjerno držali sve ove zapovijedi koje vam naređujem, vršili ih i ljubili Jahvu, Boga svoga, hodili svim njegovim putovima i čvrsto se priljubili uz njega, ²³Jahve će ispred vas protjerati sve te narode i vi ćete s posjeda odagnati narode brojnije i jače od sebe. ²⁴Svako mjesto na koje stupi vaša noga bit će vaše; od pustinje i Libanona, od Rijeke, rijeke Eufrata, do Zapadnog mora sterat će se vaše područje. ²⁵Nitko se neće održati pred vama; strah i trepet raširit će Jahve, Bog vaš, po svojoj zemlji u koju stupite, kako vam je rekao.

Blagoslov i prokletstvo

²⁶Gledajte! Nudim vam danas blagoslov i prokletstvo: ²⁷blagoslov, budete li slušali zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje vam danas dajem; ²⁸a prokletstvo, ne budete li slušali zapovijedi Jahve, Boga svoga, nego sađete s puta koji vam danas određujem te pođete za drugim bogovima kojih niste poznavali. ²⁹Kada te Jahve, Bog tvoj, uvede u zemlju u koju ideš da je zaposjedneš, tada nad gorom Gerizimom izreci blagoslov, a prokletstvo nad gorom Ebalom. ³⁰Te se gore izdižu, kako znate, s onu stranu Jordana, za putom prema zapadu, u zemlji Kanaanaca,

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

koji žive u Arabi, nasuprot Gilgalu, uz Hrast More.

³¹Eto ćete prijeći preko Jordana da zaposjednete zemlju koju vam daje Jahve, Bog vaš. Zaposjednite je i nastanite se u njoj.

³²Ali držite i vršite sve zakone i uredbe koje vam danas izlažem.

3. BOGOSLUŽJE BOŽJEG NARODA

Jedinstvo bogoslužja

12 Ovo su zakoni i uredbe što vam ih valja držati i vršiti u zemlji koju vam Jahve, Bog otaca vaših, daje u posjed za sve dane što budete živjeli na zemlji.

²Sravnite sa zemljom sva mjesta na kojima su narodi koje ćete protjerati iskazivali štovanje svojim bogovima, nalazila se ona na visokim brdima, na humovima ili pod kakvim zelenim drvetom. ³Porušite njihove žrtvenike, porazbijajte njihove stupove, spalite im ašere; smrvite kipove njihovih bogova, zatrite im imena s onih mjesta.

⁴Jahvi, Bogu svome, nemojte onako iskazivati štovanje. ⁵Jahvu, Boga svoga, tražite jedino na mjestu koje je on odabrao, sred svih vaših plemena, da ondje stavi svoje ime i da ondje prebiva; ⁶onamo donosite svoje paljenice i svoje klanice, svoje desetine i darove svojih ruku, svoje zavjetne i dragovoljne prinose i prvine od svoga krupnoga i sitnoga blaga. ⁷Blagujte ondje, vi i vaše obitelji, u nazočnosti Jahve, Boga svoga; veselite se svime što su vaše ruke namaknule i što vam je Jahve, Bog vaš, blagoslovom udijelio.

⁸Nemojte raditi čak ni kako radimo ovdje danas - svatko što se njemu čini dobro - 9jer još niste stigli u Počivalište, u baštinu koju ti daje Jahve, Bog tvoj. ¹⁰Ali kad prijeđete preko Jordana i nastanite se u zemlji koju vam Jahve, Bog vaš, daje u baštinu, kad vas smiri od svih neprijatelja koji budu oko vas te budete živjeli bez straha, ¹¹onda ćete donositi sve što vam naređujem: svoje paljenice, svoje

klanice, svoje desetine, darove svojih ruku i sve svoje izabrane zavjetnice koje budete zavjetovali Jahvi - na mjesto koje Jahve, Bog vaš, odabere da ondje nastani svoje ime.

¹²Veselite se tada pred Jahvom, Bogom svojim, vi, vaši sinovi i kćeri, vaše sluge i sluškinje i levit koji bude u vašim gradovima, jer on nema s vama udjela ni baštine.

¹³Pazi da ne prinosiš svojih žrtava paljenica na bilo kojem mjestu što ga zamijetiš, ¹⁴nego samo na mjestu što ga odabere Jahve, u jednome od tvojih plemena. Tu prinosi svoje paljenice i tu obavljaš sve što ti naređujem. ¹⁵Ali svaki put kad ti srce zaželi, možeš zaklati i jesti mesa u svim svojim gradovima, prema blagoslovu koji ti Jahve, Bog tvoj, bude davao. I nečist i čist može ga jesti, kao da je od srne ili jelena. ¹⁶Ali krvi nemojte blagovati; istočite je na zemlju kao vodu.

¹⁷Po svojim gradovima nemojte jesti desetine svoga žita, svoga vina, svoga ulja ni prvine svoga krupnog ili sitnog blaga; niti išta od svojih zavjetovanih i od svojih dragovoljnih prinosa, ni od prinosa svojih ruku, ¹⁸nego ćeš to blagovati pred Jahvom, Bogom svojim, u mjestu koje Jahve, Bog tvoj, odabere, ti, tvoj sin, tvoja kći, tvoj sluga, tvoja sluškinja i levit koji bude u tvojim gradovima. Proveseli se u nazočnosti Jahve, Boga svoga, svime što ti ruka namakne. ¹⁹Pazi da nikad ne zaboraviš levita dok si na svojoj zemlji.

²⁰Kad ti Jahve, Bog tvoj, proširi tvoje područje, kao što ti je rekao, i ti rekneš: 'Ja bih jeo mesa' - jer želiš jesti mesa - možeš ga jesti koliko ti duša želi. ²¹Bude li mjesto koje Jahve, Bog tvoj, odabere da u njemu svoje ime smjesti daleko od tebe, onda možeš zaklati bilo što od svoje krupne ili sitne stoke što ti je Jahve dadne - kako sam ti već naredio - te jesti u bilo kojem svome gradu koliko ti duša želi. ²²Jedi ga ipak onako kako se jede srna ili jelen: neka ga jedu zajedno čisti i nečisti. ²³Samo, pazi da ne jedeš krvi! Ta krv je život. Ne smiješ jesti život s mesom. ²⁴Ne blaguj je; istoči je na zemlju kao vodu. ²⁵Ne smiješ je

Ponovljeni zakon

II. JAHVINA DJELA OBVEZUJU JAHVIN NAROD

jesti, da bude dobro i tebi i tvojim sinovima poslije tebe kad činiš što je pravo u očima Jahvinim. ²⁶Ali svoje posvećene prinose i svoje zavjetne prinose uzmi i nosi na mjesto koje Jahve odabere. ²⁷Tu prinesi svoje paljenice, meso i krv, na žrtveniku Jahve, Boga svoga. Ali krv od svojih klanica istoči na žrtvenik Jahve, Boga svoga, a meso pojedij.

²⁸Drži i vrši sve ove naredbe što ti ih propisujem, da bude dobro zauvijek tebi i tvojim sinovima poslije tebe kad činiš što je dobro i pravedno u očima Jahve, Boga svoga.

²⁹A kad Jahve, Bog tvoj, istrijebi narode na koje ideš da ih otjeraš s posjeda ispred sebe i kad ih otjeraš te se u njihovoj zemlji nastaniš, ³⁰čuvaj se da ne padneš u zamku; ne pođi za njima pošto budu uništeni ispred tebe. Ne istražuj o njihovim bogovima i ne govori: 'Kako su oni narodi štovali svoje bogove, tako ću i ja.' ³¹Nemoj onako postupati prema Jahvi, Bogu svome. Tâ Jahvi je zazorno i mrsko sve što su oni činili svojim bogovima. Čak su svoje sinove i kćeri spaljivali u čast svojim bogovima.

Protiv idolopoklonstva

13 Sve što vam naređujem držite; tomu ništa ne domeći i ništa ne oduzimaj.

²Ako se u tvojoj sredini pojavi kakav prorok ili čovjek sa snoviđenjima pa ti iznese kakvo znamenje ili čudo; ³i to se znamenje ili čudo o kojem ti je govorio ispuni i onda ti on rekne: 'Pođimo sad za drugim bogovima kojih dosad ne poznaješ i njima iskazujmo štovanje', ⁴nemoj slušati riječi toga proroka ni sne toga sanjača: tâ to vas iskušava Jahve, Bog vaš; hoće da dozna ljubite li zbilja Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom. ⁵Idite samo za Jahvom, Bogom svojim; njega se bojte; njegove zapovijedi vršite; njegov glas slušajte; njemu štovanje iskazujte; uz njega se priljubite. ⁶A onaj prorok ili sanjač neka se pogubi jer je poticao na otpad od Jahve, Boga vašega, koji vas je izveo iz zemlje egipatske i otkupio vas iz kuće

ropstva. Onaj te htio zavesti s puta kojim ti je Jahve, Bog tvoj, naredio da ideš. Tako treba da iskorijeniš zlo iz svoje sredine.

⁷Kad bi te brat tvoj, sin majke tvoje, ili sin tvoj vlastiti, kći tvoja, žena u tvom naručju ili prijatelj tvoj koji ti je kao i život, potajno zavodio govoreći: 'Hajde da iskazujemo štovanje drugim bogovima', kojih ne poznaješ ni ti niti su ih poznavali tvoji oci, ⁸bogovima onih naroda što oko vas budu, bilo tebi blizu bilo od tebe daleko, od jednoga kraja zemlje do drugoga - ⁹nemoj pristati niti ga slušaj! Neka ga tvoje oko ne sažaljuje; ne štedi ga i ne sakrivaj ga ¹⁰nego ga ubij! Neka se najprije tvoja ruka digne na nj da ga usmrliš, a onda ruka svega naroda. ¹¹Zaspi ga kamenjem dok ne umre, jer je kušao da te odvrati od Jahve, Boga tvoga, koji te izvede iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. ¹²Sav će se Izrael, kad to čuje, napuniti strahom te više neće počinjati takva zla u tvojoj sredini.

¹³Ako u kojem tvome gradu što ti ga Jahve, Bog tvoj, dadne da se u njemu nastaniš, čuješ gdje govore: ¹⁴Pojavile se ništarije iz tvoje sredine i zavedoše žitelje svoga grada kazujući: Hajde da služimo drugim bogovima! - kojih vi inače ne poznajete - ¹⁵tada dobro istraži, raspitaj se i temeljito izvidi. Bude li istina i doista se ta grozota učinila u tvojoj sredini, ¹⁶onda posijeci oštrim mačem stanovništvo toga grada, izvrši nad njim kletu uništenje i nad svime što bude u njemu. ¹⁷Snesi onda sav plijen nasred trga te spali grad sa svim plijenom kao paljenicu Jahvi, Bogu svome. Neka zauvijek ostane ruševina i neka se više nikada ne sazida. ¹⁸Od onoga što je bilo prokletstvom udareno neka ništa ne prione za tvoju ruku, da Jahve odustane od žestine svoga gnjeva; da ti iskaže milosrđe, smiluje ti se i razmnoži te, kako se zakleo tvojim ocima ¹⁹ako ti budeš slušao glas Jahve, Boga svoga, držeći sve njegove zapovijedi koje ti danas naređujem i vršeći što je pravo u očima Jahve, Boga tvoga.

Evandjelje po Luki

I. KRSTITELJEVO I ISUSOVO ROĐENJE I SKROVITI ŽIVOT

Navještenje Isusova rođenja

²⁶U šestome mjesecu posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret ²⁷k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. ²⁸Anđeo uđe k njoj i reče: »Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!« ²⁹Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. ³⁰No anđeo joj reče: »Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. ³¹Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. ³²On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, ³³i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijek i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.«

³⁴Nato će Marija anđelu: »Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?« ³⁵Anđeo joj odgovori: »Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji. ³⁶A evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj začne sina. I njoj, nerotkinjom prozvanoj, ovo je već šesti mjesec. ³⁷Ta Bogu ništa nije nemoguće!«

³⁸Nato Marija reče: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!« I anđeo otiđe od nje.

Marijin pohod Elizabeti

³⁹Tih dana usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin. ⁴⁰Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. ⁴¹Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga ⁴²i povika iz svega glasa: »Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! ⁴³Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega? ⁴⁴Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi. ⁴⁵Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!«

Hvalospjev Marijin

⁴⁶Tada Marija reče:
 »Veliča duša moja Gospodina,
⁴⁷klikće duh moj u Bogu,
 mome Spasitelju,
⁴⁸što pogleda na neznatnost službenice svoje:
 odsad će me, evo, svi naraštaji
 zvati blaženom.
⁴⁹Jer velika mi djela učini Svesilni,
 sveto je ime njegovo!
⁵⁰Od koljena do koljena dobrotu je njegova
 nad onima što se njega boje.
⁵¹Iskaza snagu mišice svoje,
 rasprši oholice umišljene.
⁵²Silne zbaci s prijestolja,
 a uzvisi neznatne.
⁵³Gladne napuni dobrima,
 a bogate otpusti prazne.
⁵⁴Prihvati Izraela, slugu svoga,
 kako obeća ocima našim:
⁵⁵spomenuti se dobrote svoje
 prema Abrahamu i potomstvu
 njegovu dovijeka.«

⁵⁶Marija osta s Elizabetom oko tri mjeseca, a onda se vrati kući.